

ÜLKEMİZİN, KITALARIN VE OKYANUSLARIN KONUM ÖZELLİKLERİ

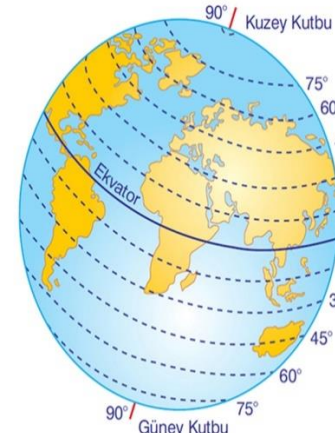
- Sınıftaki konumuzu belirlerken bazı ifadelerle ihtiyaç duyduğumuz gibi Dünya üzerindeki herhangi bir noktanın konumunu tarif etmek için de uluslararası bir sayı sistemine ihtiyaç duyulmuştur. Bu sisteme **coğrafi koordinat sistemi** denir.
- **Coğrafi koordinat sistemi**; günümüzde
 - cep telefonlarındaki yer bildirimlerinde,
 - araçlardaki yol kılavuzu (navigasyon) sistemlerinde,
 - hava ve deniz ulaşımında rotaların belirlenmesinde,
 - savunma sanayisi gibi birçok alanda kullanılmaktadır.
- ❖ **Ekvator**, kutup noktalarından eşit uzaklıktaki noktaların birleşmesiyle oluşan ve Dünyayı iki eşit parçaya ayıran hayali çizgidir.
- ❖ Ekvatora paralel olarak çizilen hayali çembere **paralel** denir.
- ❖ Kutupları birbirine birleştiren ve Ekvatoru dik bir açıyla kesen hayali yarım dairelere **meridyen** denir.
- ❖ Başlangıç meridyeni İngiltere'nin başkenti Londra yakınındaki **Greenwich** kasabasından geçer
- ❖ Ekvator'un kuzeyindeki yarım küreye "**kuzey yarım küre**", güneyindeki yarım küreye de "**güney yarım küre**" denir.
- ❖ Başlangıç meridyeni Dünya'yı **doğu ve batı yarım küre** olarak ikiye ayırır.
- ❖ Başlangıç meridyeninin doğusundaki kısma "**doğu yarım küre**", batısındaki kısma ise "**batı yarım küre**" denir.
- ❖ Dünya'nın kuzey ve güneyinde yer alan uç noktalarına **kutup noktası** denir.
- ❖ Kuzeyde yer alan kutup noktasına **kuzey kutup noktası**, güneyde yer alan kutup noktasına da **güney kutup noktası** denir.

Bir yerin coğrafi koordinatlarını belirlemek için üç adımlı bir yol izlenir:

Bu üç adım takip edilerek herhangi bir yerin coğrafi koordinatları kolayca belirlenebilir

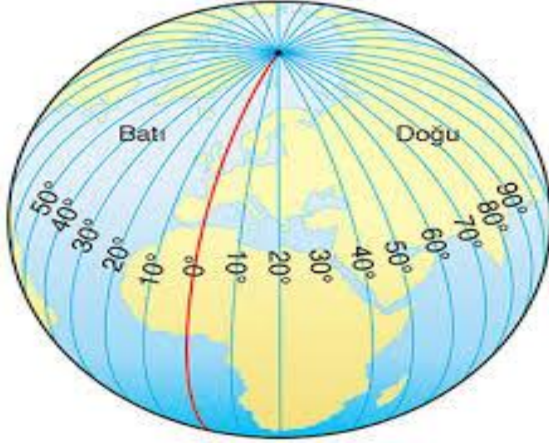

- 1. Adım:** Yerin Ekvator'a göre konumu tespit edilir. Paralel dereceleri kuzeye doğru artıyorsa kuzey yarım kürede, güneye doğru artıyorsa güney yarım kürede olduğu söylenebilir.
- 2. Adım:** Yerin başlangıç meridyenine göre konumu belirlenir. Meridyen dereceleri doğruya doğru artıyorsa doğu yarım kürede, batıya doğru artıyorsa batı yarım kürede olduğu söylenebilir.
- 3. Adım:** Koordinatları belirlenen yerin uç noktalarından geçen paralel ve meridyen dereceleri tespit edilir.

Paralellerin Özellikleri

- Kuzey yarım kürede 90 tane paralel dairesi bulunur.
- Güney yarım kürede 90 tane paralel dairesi bulunur.
- Paraleller 1° aralıklarla çizilmiştir.
- En uzun paralel dairesi olan Ekvator, harita üzerinde 0° olarak gösterilir
- Dünya'nın şekline bağlı olarak Ekvator'dan kutuplara gidildikçe paralellerin çevre uzunluğu kısalır. Kutuplarda nokta hâlini alır.
- Ardışık iki paralel arası mesafe 111 km'dir.

Meridyenlerin Özellikleri

- Meridyenlerin uzunlukları birbirine eşittir ve yay şeklindedir.
- Ardışık iki meridyen arasındaki yerel saat farkı 4 dakikadır.
- Aynı meridyen yayı üzerinde bulunan tüm noktaların yerel saati aynıdır.
- Başlangıç meridyeninin doğusunda yer alan 180 adet meridyene doğu meridyenleri denir.
- Başlangıç meridyeninin batısında yer alan 180 adet meridyene batı meridyenleri denir.
- İngiltere'nin Londra şehrinden geçtiği varsayılan **Greenwich meridyeni** başlangıç meridyeni olarak kabul edilir.
- Greenwich harita üzerinde 0° olarak gösterilir.
- Ardışık iki meridyen arasındaki en uzun mesafe Ekvator üzerinde olup 111 km'dir.
- Dünya'nın şeklinden dolayı kutuplara doğru gidildikçe bu mesafe azalır ve kutup noktalarında birleşir.

COĞRAFİ KONUM

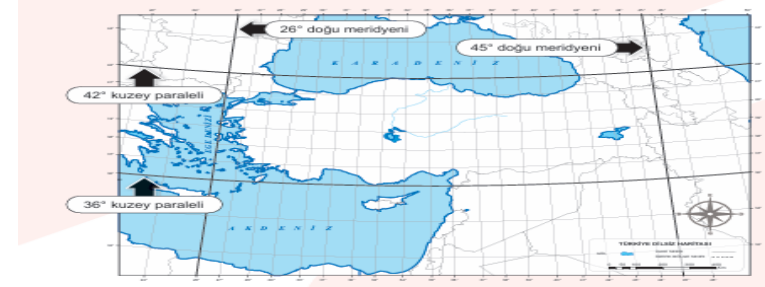
- ❖ Dünya üzerindeki herhangi bir yerin bulunduğu konuma **coğrafi konum** denir.

➤ **Mutlak (Matematik) konum** ve **göreceli(özel) konum** olmak üzere ikiye ayrılır.
Mutlak(Matematik) Konum:

- Bir yerin Ekvator'a ve başlangıç meridyenine olan uzaklığına **mutlak (Matematik) konum** denir.

Türkiye'nin Mutlak Konumu

- Ülkemiz **36-42 Kuzey Paralelleri, 26-45 Doğu Meridyenleri** arasında yer alır. Bu Türkiye'nin mutlak konumudur.

Türkiye'nin Mutlak Konumunun Sonuçları

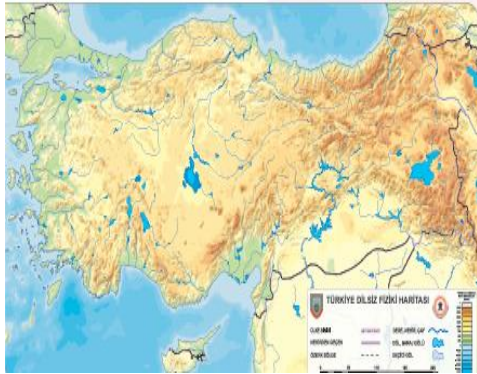
- Ülkemizin kuzey ve güney uç noktaları arasında **6 paralel** farkı vardır.
- Ardışık iki paralel arası 111 km olduğundan kuzey ve güney uç noktalarımız arasındaki kuş uçuşu mesafe yaklaşık 666 km'dir. $6 \text{ (paralel farkı)} \times 111 \text{ km} = 666 \text{ km}$
- Ülkemizin doğu ve batı uç noktaları arasında **19 meridyen** farkı vardır. Ardışık iki meridyen arasındaki yerel saat farkı 4 dakika olduğu için doğu ve batı uç noktaları arasındaki toplam zaman farkı yaklaşık 76 dakikadır. $19 \text{ (meridyen farkı)} \times 4 \text{ dakika} = 76 \text{ dakika}$
- Ülkemizin kuzey ve güney uç noktaları dikkate alındığında ülkemiz, **kuzey yarım kürede** ve **orta kuşakta** yer almaktadır.
- Orta kuşakta yer alan diğer ülkelerde olduğu gibi bizim ülkemizde de bir yıl içinde dört farklı mevsim yaşanmaktadır.

Göreceli(Özel) Konum

- Dünya üzerindeki bir yerin kıtalara, okyanuslara, boğazlara, ticaret yollarına ve komşu ülkelere göre konumuna **göreceli konum** denir.
- Göreceli konumu belirlerken o yerin **yer altı kaynakları**, **iklimi** ve **yer şekilleri** özelliklerini de dikkate alabiliriz

Türkiye'nin Göreceli Konumu ve Sonuçları

- Ülkemiz; bu kıtalardan **Asya**, **Avrupa** ve **Afrika**'nın birbirine en çok yaklaştığı yerdedir.
- Bu sayede, önemli ticaret yollarının kesiştiği bir konumda yer alır.
- Ayrıca dünya siyasetinde hep gündemde olan Balkanlar ve Kafkasların arasında yer alır.
- Türkiye'nin kara sınırı komşuları **Yunanistan**, **Bulgaristan**, **Gürcistan**, **Ermenistan**, **Azerbaycan (Nahçıvan)**, **İran**, **Irak** ve **Suriye**'dir.
- Ülkemizin **Karadeniz**, **Akdeniz**, **Ege Denizi** ve **Marmara Denizi**'ne (iç denizimize) kıyısı bulunmaktadır.
- Türkiye, **Trakya** ve **Anadolu yarımadalarından** oluşur.
- **İstanbul** ve **Çanakkale boğazları** (Türk boğazları) üzerine yapılan köprüler ve deniz altından geçen tüneller ile bu iki yarımada birbirine bağlanmıştır.
- Ülkemiz; **bor**, **demir**, **bakır** gibi zengin yer altı kaynaklarına sahiptir.
- Ayrıca **petrol** ve **doğal gaz** rezervleri bakımından zengin olan **Rusya**, **Azerbaycan** ve **Orta Doğu** ülkelerine yakın bir konumdadır.
- Bu nedenle enerji kaynaklarının sanayileşmiş Avrupa'ya taşınmasında bağlantı görevi üstlenmektedir.

- Türkiye'nin ortalama yüksekliği 1132m. olduğu göz önüne alınırsa, memleketimizin çok yüksek bir ülke olduğu görülür.
- Gerçekten, ortalama yükseklikleri bakımından Avrupa 300, Avustralya 350, Güney Amerika 580, Afrika 650, Kuzey Amerika 715 ve Asya 1000m. gibi değerler gösterdiğine göre, Türkiye'nin ortalama yüksekliği, ayrı ayrı her kıtanın ortalama yüksekliğinden çoktur.

- Ülkemiz, Akdeniz ikliminin etkili olduğu bölgede yer alır.
- Bu nedenle ülkemizin büyük bölümünde Akdeniz ikliminin görülmesi gerekir.
- Fakat batı ve güney kesimlerde **Akdeniz iklimi**, iç kesimlerde **karasal iklim**, kuzey kesimlerde de **Karadeniz iklimi** görülür.
- Bu çeşitliliğin nedeni, yeryüzü şekillerinin farklılık göstermesi ve dağların genellikle denize paralel uzanmasıdır.

- Topraklarımız, ilk yerleşimlerden günümüze kadar birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır.
- Ülkemizin dört bir yanında bu medeniyetlerden kalma sayısız eser bulunmaktadır.
- Bu eserlerin her biri, dünya tarihi açısından önemli bir yere sahiptir.
- Ayrıca ülkemiz **doğal güzellikler** bakımından da oldukça zengindir.
- Bu özellikleri ile dünya turizminde önemli bir yere sahiptir

DÜNYA HARİTASI(KITALAR ve OKYANUSLAR)

Kıtalar ve Okyanuslar

- Yeryüzünde büyük kara parçalarına **kıta** denir.
- Yeryüzünde **Asya, Avrupa, Afrika, Kuzey Amerika, Güney Amerika, Antarktika** ve **Okyanusya** olmak üzere toplam yedi tane kıta vardır.

Kıtalar	Özellik
1.ASYA	➤ Asya, Dünya'nın yüzey alanı en büyük kıtasıdır. ➤ Avrupa ve Afrika'nın doğusunda, Büyük Okyanus'un batısında ve Hint Okyanusu'nun kuzeyinde yer alır.
2.AVRUPA	➤ Avrupa kıtası; Asya kıtasının batısında, Afrika kıtasının kuzeyinde ve Atlas Okyanusu'nun doğusunda yer alır. ➤ Yüz ölçümü bakımından en küçük ikinci kıtadır.
3.AFRIKA	➤ Afrika kıtası; Avrupa kıtasının güneyinde, Asya kıtası ile Hint Okyanusu'nun batısında ve Atlas Okyanusu'nun doğusunda yer alır. ➤ Dünya'nın en büyük çölü olan Büyük Sahra Çölü, bu kıtada yer alır.
4.KUZEY AMERİKA	➤ Kuzey Amerika kıtası; Pasifik Okyanusu'nun doğusunda, Atlas Okyanusu'nun batısında ve Güney Amerika kıtasının kuzeyinde yer almaktadır. ➤ Kıtanın batısında Kayalık Dağları bulunmaktadır.
5.GÜNEY AMERİKA	➤ Güney Amerika; Kuzey Amerika kıtasının güneyinde, Büyük Okyanus'un doğusunda, Atlas Okyanusu'nun Antarktika batısında yer alır. ➤ Kıtanın batısında And Dağları bulunmaktadır.
6.ANTARTİKA	➤ Etrafı Güney Okyanusu ile çevrilidir. ➤ Buzullarla kaplı olan kıta, canlı yaşamı için uygun değildir.
7.OKYANUSYA	➤ Büyük Okyanus'un batısında ve Hint Okyanusu'nun doğusunda yer alır. ➤ Kıtalar arasında yüzölçümü bakımından en küçük olandır.

- Kıtalar arasındaki derin çukurlukları dol duran tuzlu su kütlelerine de **okyanus** denir.
- Yeryüzünde **Büyük Okyanus (Pasifik), Atlas Okyanusu (Atlantik), Hint Okyanusu, Güney Okyanus** ve **Arktik Okyanusu** olmak üzere beş tane okyanus bulunmaktadır.

Okyanus	Özellikleri
1.BÜYÜK OKYANUS	➤ Büyük Okyanus, diğer adıyla Pasifik Okyanusu, Dünya'nın en büyük okyanusudur. ➤ Kuzey ve Güney Amerika kıtalarının batısında, Asya ve Okyanusya kıtalarının doğusunda, Antarktika kıtası'nın ise kuzeyinde yer alır. ➤ Dünya'nın en derin noktası olan Mariana Çukuru bu okyanustadır. ➤ Bölgedeki yoğun volkanik faaliyetler nedeniyle Büyük Okyanusu, ateş çemberi olarak da anılır.
2-ATLAS OKYANUSU	➤ Dünya'nın en büyük ikinci okyanusudur. Diğer ismi Atlantik Okyanusu'dur. ➤ Avrupa ve Afrika'nın batısında, Kuzey ve Güney Amerika kıtalarının doğusunda, Antarktika'nın kuzeyinde yer alır.
3-HİNT OKYANUSU	➤ Afrika, Asya, Okyanusya ve güneyde Antarktika kıtaları arasında yer alır.
4-GÜNEY OKYANUSU	➤ Antarktika kıtasını çevreleyen okyanustur. ➤ Asya, Afrika ve Kuzey Amerika kıtalarının güneyinde yer alır.
5-ARKTİK OKYANUSU	➤ Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika'nın kuzeyinde yer alır. ➤ Kuzey kutbunu kapsayan bu okyanusta buzullar yer alır. ➤ Okyanuslar arasında en küçük olanıdır.

Türkiye'nin Komşuları

Kara Komşuları

Ülke	Yön	Özellikleri
GÜRCİSTAN	Kuzeydoğu	Karadeniz'e kıyısı vardır, başkenti Batum 'dur.
ERMENİSTAN	Doğu	Dağlık yapıya sahiptir, başkenti Erivan 'dır.
AZERBAYCAN(Nahçıvan)	Doğu	Türk topluluğu, petrol ve doğalgaz bakımından zengindir. Başkenti Bakü 'dür.
İRAN	Doğu	Tarihi İpek Yolu üzerinde, petrol kaynakları vardır. Başkenti Tahran 'dır.
IRAK	Güney	Musul-Kerkük petrolü ve Mezopotamya uygarlıkları ile bilinir. Başkenti Bağdat 'tır.
SURİYE	Güney	Halep, Lazkiye gibi önemli kentleri vardır. Başkenti Şam 'dır.
YUNANİSTAN	Batı	Ege Denizi'nde de bağlantımız bulunur. Başkenti Atina 'dır.
BULGARİSTAN	Batı	Karada aynı zamanda Karadeniz'de de sınır komşumuzdur. Başkenti Sofya 'dır.

Deniz Komşularımız

Ülke	Özellikleri
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ	- Ülkemizin güneyinde, Akdeniz'de yer alan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kıbrıs Adası'nın kuzeyinde yer alır. - Başkenti Lefkoşa'dır. Güneyinde Güney Kıbrıs Rum Yöne timi bulunur. Resmî dili Türkçe, para birimi Türk lirasıdır
LÜBNAN	- Ülkemizin güneyinde, Doğu Akdeniz kıyısın da yer alan Lübnan; kuzey ve doğuda Suriye, güneyde İsrail, batıda Akdeniz ile çevrilidir. - Başkenti Beyrut'tur. - Resmî dili Arapça, para birimi Lübnan lirasıdır.
FİLİSTİN	- Ülkemizin güneyinde, Doğu Akdeniz kıyısın da yer alan Filistin; güneyinde Mısır, doğu sında Ürdün, kuzeyinde Lübnan ve batısın da Akdeniz ile çevrilidir. - Başkenti Kudüs'tür.

MISIR	- Resmî dili Arapçadır. - Ülkemizin güneyinde, Akdeniz'in karşı kıyısında yer alan Mısır; kuzeyinde Akdeniz, kuzeydoğusunda Filistin'in Gazze Şeridi ve İsrail, doğusunda Kızıldeniz, güneyinde Sudan ve batısında Libya ile çevrilidir. - Başkenti Kahire'dir. - Resmî dili Arapça, para birimi Mısır lirasıdır
LİBYA	- Ülkemizin güneybatısında, Akdeniz'in karşı kıyısında yer alan Libya; kuzeyinde Akdeniz, doğusunda Mısır, batısında Cezayir ve Tunus, güneyinde Nijer ve Çad, güneydoğusunda Sudan ile çevrilidir. - Başkenti Trablus'tur. - Resmî dili Arapça, para birimi Libya dinarıdır.
RUSYA	- Ülkemizin kuzeydoğusunda, Karadeniz kıyısında yer alan Rusya; kuzeybatıda Norveç ve Finlandiya, batıda Estonya, Letonya, Be larus ve Ukrayna, güneyde ise Gürcistan, Azerbaycan, Kazakistan, Çin, Moğolistan ve Kuzey Kore ile komşudur. - Başkenti Moskova'dır. - Resmî dili Rusça, para birimi Rus rublesidir.
UKRAYNA	- Ülkemizin kuzeyinde, Karadeniz'in karşı kıyısında yer alan Ukrayna; doğuda ve kuzey doğuda Rusya, kuzeyde Belarus, batıda Polonya ve Slovakya, güneybatıda Macaristan, Romanya ve Moldova'nın komşusudur. - Başkenti Kiev'dir. - Resmî dili Ukraynaca, para birimi hrivnadır.
ROMANYA	- Ülkemizin kuzeybatısında, Karadeniz kıyısında yer alan Romanya; kuzey ve kuzey doğuda Ukrayna ve Moldova, kuzeybatıda Macaristan, güneybatıda Sırbistan, güney de Bulgaristan ve doğuda Karadeniz ile çevrilidir. - Başkenti Bükreş'tir. - Resmî dili Rumence, para birimi Rumen leyidir.

Mavi Vatan – Denizlerdeki Haklarımız

- Ülkemizin deniz yetki alanlarının tamamına Mavi Vatan denir.
- Karadeniz, Ege ve Akdeniz'i kapsar.
- Amaç: Denizlerde petrol, doğalgaz, balıkçılık ve güvenliği sağlamak.
- Türkiye Fatih, Yavuz, Abdülhamid Han sondaj gemileriyle deniz tabanında enerji aramaktadır.

Türkiye'nin Jeopolitik Önemi

- 3 kıtanın kavşağında bulunur.
- Boğazlara (İstanbul ve Çanakkale) sahip tek ülkedir.
- Dünya petrol yollarının geçiş noktasındadır.
- Enerji, ticaret, savunma ve ulaşım açısından kritik önemdedir.

Doğal Çevre ve Beşerî Çevre

Doğal Çevre Nedir?	Beşerî Çevre Nedir?
İnsan etkisi olmadan kendiliğinden oluşan tüm unsurlara doğal çevre denir.	İnsanın doğal çevrede yaptığı değişiklikler sonucu oluşan çevreye beşerî çevre denir.
Başlıca doğal çevre unsurları: - Dağlar - Ovalar - Platolar - Ormanlar - Çöller - Akarsular, denizler, göller vb.	Başlıca beşerî unsurlar: - Köprü, yol, baraj, havaalanı - Fabrikalar - Tarım alanları - Maden ocakları - Turizm tesisleri - Konut ve yerleşmeler

Doğal Çevre ile İnsan Faaliyetleri Arasındaki İlişki

✚ Doğal çevre, insanların yaşam biçimini, ekonomik faaliyetlerini ve yerleşme şeklini doğrudan etkiler.

✚ İnsanlar doğal çevreye uyum sağlamaya çalışırken onu aynı zamanda değiştirir.

Örnek ilişkiler:

Kıyı bölgelerde: turizm, balıkçılık ve deniz ulaşımı gelişir.

Dağlık yerlerde: ulaşım güçleşir → nüfus seyrek.

Verimli ovalarda: tarım yoğun yapılır.

Akarsular üzerine baraj: enerji üretimi, sulama ve ulaşımı etkiler.

Maden yataklarının bulunduğu bölgelerde: sanayi ve yerleşme artar.

Yaşadığımız İl Bingöl'de Doğal ve Beşerî Çevre İlişkisi

Doğal Özellikler	Beşerî Özellikler
- Bingöl Dağları ve Şerafettin Dağları - Murat Nehri kolları - Yaylalar, plato alanları - Yüzen Ada, Çır Şelalesi - Karasal iklim	- Yaylacılık ve hayvancılık yaygındır. - Arpa-buğday tarımı yapılır. - Ilıcalar kaplıcaları gelişmiştir. - Ulaşımında karayolu hâkimdir. - Kiğı Kalesi, İsfahan Bey Camii gibi tarihi yapılar bulunur.

Yaşadığım İl Bingöl'de Doğal-Beşerî Etkileşim Örnekleri

- **Dağlık yapı** yerleşmeyi sınırlar.
- **Sert ve uzun kışlar** → nüfus seyrek.
- **Yaylalar** → küçükbaş hayvancılığı destekler.
- **Su kaynakları** → tarım ve enerji üretimini etkiler.

İklim – Hava Durumu – Doğal Çevre İlişkisi

Hava olayları: kısa süreli atmosfer olayları (yağmur, sis, kar, rüzgâr).

Hava durumu: belirli bir bölgede gün içindeki hava olaylarının toplamı.

İklim: geniş bir alanda uzun yıllar boyunca hava olaylarının ortalaması.

Türkiye'de iklim dağılımını etkileyen faktörler:

- Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- Dağların kıyıya paralel/dik uzanışı
- Doğuda yükseltinin artması
- Yer şekillerinin çeşitliliği

Türkiye'de İklim Tipleri

Akdeniz İklimi	Karadeniz İklimi	Karasal İklim
➤ Bu iklim, ülkemizin Akdeniz ve Ege kıyıları ile Marmara Denizi çevresin de etkili olur. ➤ Yaz: sıcak ve kurak kışlar ılık ve yağışlıdır ➤ Bitki örtüsü: Maki ➤ Yetiştirilen ürünler: Zeytin, turuncgil, pamuk ➤ Kıyılarda nüfus yoğundur. ➤ Kıyı(sahil) turizmi gelişmiştir.	➤ Bu iklim tipi Karadeniz kıyıları boyunca görülür. ➤ Her mevsim yağışlı Yaz serin, kış ılık ➤ En fazla yağış: sonbahar ➤ Bitki örtüsü: Geniş ve iğne yapraklı orman ➤ Yetiştirilen ürünler: çay, fındık ➤ Nüfus kıyıda yoğun, iç kesimde seyrek	➤ Bu iklim; İç, Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile Trakya'nın iç kısmında hüküm sürmektedir. ➤ Yaz sıcak, kış soğuk ve kar yağışlıdır. ➤ Yağış ilkbaharda fazla ➤ Bitki örtüsü: Bozkır ➤ Ulaşım ve yaşam daha zordur.

Türkiye'de Doğal Çevre Özellikleri

Dağlar	➤ Türkiye'de en çok görülen yer şeklidir. ➤ Yükselti fazla → tarım sınırlı, ulaşım zor, nüfus seyrek. ➤ Dağların denize paralel uzanması (Karadeniz – Akdeniz) deniz etkisini iç kesimlere sokmaz. ➤ Ege'de dağlar denize dik uzanır → iç kesimlere nemli hava geçer. ➤ Nüfus seyrek ➤ Ekonomik faaliyetler sınırlı
Ovalar	➤ Tarıma elverişli, ulaşım kolay, nüfus yoğun olabilir, ➤ Kıyı ovaları: Çukurova, Bafra, Çarşamba, Gediz, Menderes, Silifke ➤ İç ovalar: Konya, Harran, Malazgirt ➤ Verimli toprak + sulama → tarımı geliştirir.

Platolar	➤ Ulaşım kolaydır ➤ En çok ve en geniş platolar: İç Anadolu'da yer alır. ➤ Haymana, Cihanbeyli, Obruk, Bozok ve Uzunyayla bu bölgedeki başlıca platolardır. ➤ Az engebeli platolar → ulaşım kolay, ekonomik faaliyetler çeşitlidir. ➤ Erzurum ve Kars platolarında yaz yağışları ile yeşeren çayirlardan dolayı büyükbaş hayvancılık gelişmiştir. ➤ Şanlıurfa ve Gaziantep platoları yükseltisi az olan düzlük alanlara sahiptir. .
Su Kaynakları	➤ Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemiz; göller, akarsular gibi su kaynaklarına da sahiptir. ➤ Ülkemizin en büyük gölü Van Gölü'dür. ➤ Kuş Gölü, Abant, Yedigöller, Tuz Gölü gibi göllerimizden turistik amaçlarla da yararlanılmaktadır. ➤ Su kaynaklarında enerji üretimi, ulaşım, spor, sulama gibi faaliyetler yapılır.

Türkiye'de Beşerî Çevre Özellikleri

Nüfus:

- Sınırları kesin olarak belirlenmiş bir alanda, belli bir zaman diliminde yaşayan insanların toplam sayısına **nüfus** denir.
- Türkiye'nin nüfusu 2024'te 85 milyon 664 bin 944 kişidir.
- Nüfus kıyı bölgelerde daha yoğundur.
- **Nüfusu en fazla olan iller:** İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Antalya.
- **Nüfusu en az olan iller:** Bayburt, Tunceli, Ardahan, Gümüşhane, Kilis.

TÜİK

Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu istatistikleri toplayan, analiz eden ve yayımlayan kurumdur.

Nüfus Yoğunluğu:

- Kilometrekareye düşen kişi sayısına **nüfus yoğunluğu** denir.
- Nüfus yoğunluğu Türkiye genelinde 111 kişi olurken **İstanbul**, kilometrekareye düşen 3 bin 13 kişi ile nüfus yoğunluğu en yüksek olan ilimiz oldu. **İstanbul'u Kocaeli** ve **İzmir** takip etmektedir.
- Diğer yandan nüfus yoğunluğu en az olan il ise kilometrekareye düşen 12 kişi ile **Tunceli** oldu. Tunceli'yi, **Ardahan** ve **Erzincan** izledi.

Göç:

Ekonomik, toplumsal, siyasal, dinî, kültürel gibi nedenlerle bireylerin veya toplulukların bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine taşınmasına **göç** denir.

Göç nedenleri	Göç sonuçları:
➤ Ekonomik ➤ Sosyal ➤ Siyasal ➤ Doğa olayları ➤ Eğitim, sağlık, iş imkânları	➤ Kentlerde nüfus artışı ➤ Kırsalda nüfus azalması ➤ Kentlerde konut sorunu ➤ Kentlerde işsizlik ➤ Kentlerde trafik, alt yapı vb sorunlar

- **Ülkemizde 2023** yılında iller arası göç eden 3 milyon 450 bin 953 kişiden 601 bin 481'i hanedeki fertlerden birine bağımlı göç etti.
- Diğer göç etme nedenleri incelendiğinde, 518 bin 16 kişinin daha iyi konut ve yaşam koşulları, 512 bin 11 kişinin ise eğitim nedeniyle göç ettiği görüldü.
- Bu göçlerin bir kısmı ülke içinde (**İç Göç**), bir kısmı ise ülkeler arasında gerçekleşmektedir. (**Dış Göç**)

Yerleşme Tipleri

- Geçmişten günümüze kadar yerleşme yerinin seçiminde, yerleşmelerin gelişiminde **doğal** ve **beşerî** faktörler etkili olmuştur.
- Ülkemizin her yerinde doğal çevre koşulları aynı değildir.
- Dağlık ve engebeli alanlarda yapılan ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği sınırlıdır.
- Fakat ovalık ve engebesiz alanlarda ulaşım, sanayi, hizmet, turizm, tarım gibi ekonomik faaliyetler çeşitlilik gösterir.
- Yerleşim yerleri, evlerin dağılımına ve genel görünümüne göre **toplu** ya da **dağınık** olarak adlandırılır.

Toplu Yerleşme	Dağınık Yerleşme
✓ Su kaynaklarının sınırlı ve yetersiz, engebeli alanların az olduğu kurak ve yarı kurak iklim bölgelerindeki kırsal alanlarda evler genelde birbirlerine yakındır. Bu tür yerleşmelere toplu yerleşme denir. ✓ Türkiye'nin iç, güney ve doğu kesimlerindeki kırsal alanlarda yaygın olarak görülür.	✓ Su kaynaklarının ve yağışın fazla, yer şekillerinin engebeli, tarım arazisinin az ve parçalı olduğu bölgelerde evler birbirinden uzak kurulur. Bu tür yerleşmelere dağınık yerleşme denir. ✓ Bu yerleşmelerde evler genelde birbirinden uzaktır. Dağınık yerleşmeler Türkiye'de daha çok Karadeniz kıyı kuşağında, dağ yamaçlarındaki kırsal kesimlerde görülür.

Doğal Çevre	Beşerî Çevre
İnsan etkisi olmadan kendiliğinden oluşan tüm unsurlara doğal çevre denir	İnsanın doğal çevrede yaptığı değişiklikler sonucu oluşan çevreye beşerî çevre denir.
Başlıca Doğal Çevre Unsurları	Başlıca Doğal Çevre Unsurları
➤ Dağlar ➤ Ovalar ➤ Platolar ➤ Ormanlar ➤ Çöller ➤ Akarsular,denizler, göller vb..	➤ Köprü, baraj, yol, havaalanı ➤ Fabrikalar ➤ Tarım alanları ➤ Maden ocakları ➤ Turizm tesisleri ➤ Konut ve yerleşmeler

- ❖ Doğal çevre insanların yaşam biçimini, ekonomik faaliyetlerini ve yerleşme şeklini doğrudan etkiler.
- ❖ İnsanlar doğal çevreye uyum sağlarken bir yandan da onu değiştirir.

Doğal Çevre – Beşerî Faaliyet İlişkisi

Örneğin

- ✓ Kıyı bölgelerde turizm, deniz ulaşımı, balıkçılık gelişir.
- ✓ Dağlık yerlerde ulaşım güçtür, nüfus seyrek.
- ✓ Verimli ovalarda tarım yoğun yapılır.
- ✓ Akarsu üzerine kurulan barajlar sulama, enerji ve ulaşımı etkiler.
- ✓ Maden yataklarının bulunduğu yerlerde sanayi ve yerleşme artar.

Türkiye’de İklim Tipleri

- ✓ Sıcaklık, nem ve basınç değişimi sonucunda atmosferde oluşan rüzgâr, yağmur, sis ve kar gibi olaylara **hava olayları** denir.
- ✓ Bu olayların belirli bir bölgede ve kısa bir süre içerisinde etkili olması durumuna ise **hava durumu** adı verilir.
- ✓ Günlük hava durumu gözlemlerinin geniş bir alanda uzun yıllara dayanan ortalama durumuna ise **iklim** denir.
- ✓ Ülkemizin iklim özelliklerinin oluşmasında üç tarafının denizlerle çevrili olması, dağların kıyıya uzanış doğrultusu, yükseltinin batıdan doğuya doğru artması, yer şekillerinin çeşitliliği gibi faktörler etkili olmuştur.

Ülkemizde görülen iklim tipleri ve bu iklim tiplerinin özellikleri şunlardır:

Akdeniz İklimi	Karadeniz İklimi	Karasal İklim
➤ Bu iklim, ülkemizin Akdeniz ve Ege kıyıları ile Marmara Denizi çevresin de etkili olur. ➤ Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. ➤ Kıyı kuşağında kar yağışı ve don olayları nadir olarak görülür. ➤ En fazla yağışı kış mevsiminde almaktadır. ➤ Yüksek kesimlerde kışlar karlı ve soğuk geçer. ➤ Bitki örtüsü her zaman yeşil olan makiler oluşturur. ➤ Zeytin, turuncgil, pamuk yetişir ➤ Turizm gelişmiştir ➤ Nüfus kıyıda yoğundur (Ege + Akdeniz kıyıları + Marmara güneyi)	➤ Bu iklim tipi Karadeniz kıyıları boyunca görülür. ➤ Yaz ile kış arasındaki sıcaklık farkı fazla değildir. ➤ Her mevsimi yağışlı olup en fazla yağışı sonbahar mevsiminde almaktadır. ➤ Doğal bitki örtüsünü, kıyı bölümünde geniş yapraklı nemli ormanlar ve yüksek kesimlerde ise soğuk ve nemli şartlarda yetişen iğne yapraklı ormanlar oluşturur. ➤ Çay, fındık yetişir ➤ Kıyıda nüfus yoğun, iç kesimde seyrek	➤ Yağışlar genellikle ilkbahar ve kış mevsiminde gerçekleşmekte, yazın kuraklık egemen olmaktadır. ➤ Bu iklim; İç, Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile Trakya’nın iç kısmında hüküm sürmektedir. ➤ Yazları sıcak, kışları soğuktur ve soğuğun şiddeti Orta Anadolu’nun doğu kısmına doğru artmaktadır. ➤ Doğal bitki örtüsü, yaz kuraklığından dolayı alçak kısımlar da bozkırlardan, ➤ Ulaşım zordur, nüfus seyrek

Ülkemizin Doğal Çevre Özellikleri

Yer Şekilleri – İnsan Yaşamı İlişkisi

Dağlarımız	➤ Türkiye fiziki haritasında da görüldüğü gibi ülkemizde yer şekillerinin çeşitliliği oldukça fazladır. ➤ Ülkemizde en fazla görülen yer şekilleri dağlardır. ➤ Dağların yoğun olduğu yerlerde yükselti fazladır ve arazi yapısı da engebelidir. ➤ Bu özelliğinden dolayı dağlık alanlarda tarım faaliyetleri daha az yapılır. ➤ Dağlık bölgelerde yol yapımı daha zor ve maliyetli olduğundan ulaşım ağı bazı yerlerde sınırlı kalabilmektedir. ➤ Kış mevsiminde yoğun kar yağışları, yolların ulaşımına kapanmasına neden olabilir. ➤ Bunun gibi nedenlere bağlı olarak dağlık alanlarda sanayi, ticaret gibi ekonomik faaliyetlerin gelişimi güçleşmektedir. ➤ Ülkemizde dağlar genelde doğu-batı yönünde uzanır. ➤ Güneyde Toros Dağları, kuzeyde Küre, Canik ve Doğu Karadeniz dağlarının denize paralel uzanması ve yüksek olmaları, deniz etkisinin iç kesimlere ulaşmasını engellemiştir. ➤ Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında dağların kıyıya uzanışına bağlı olarak girinti, çıkıntı, koy ve körfez azdır. ➤ Ege Denizi'nde ise genelde dağlar denize dik uzanır. Böylece nemli hava Ege Denizi kıyılarından iç kesimlere doğru geçebilir.
Ovalarımız	➤ Ülkemizin iç ve kıyı kesimlerinde ovalar bulunmaktadır. ➤ Bu yer şekilleri, genellikle engebeli alanların az olduğu düzlük bölgelerdir. ➤ Gediz, Menderes, Bafra, Çarşamba, Çukurova ve Silifke ovaları başlıca kıyı ovalarımızdır. ➤ Bu bölgelerde toprağın verimli olması ve sulama imkânlarının yeterli olması tarım faaliyetlerini olumlu yönde etkilemiştir. ➤ Konya, Harran ve Malazgirt ovaları ise iç ovalarımız arasında yer almaktadır. ➤ İç ovaların sulanması için barajlar, sulama kanalları gibi birçok proje hayata geçirilmiştir.

Platolarımız	➤ Platoların en geniş yer kapladığı alan, İç Anadolu'dur. Haymana, Cihanbeyli, Obruk, Bozok ve Uzunyayla bu bölgedeki başlıca platolardır. ➤ Ülkemizin doğusunda platoların yükseltisi fazladır. ➤ Erzurum ve Kars platolarında yaz yağışları ile yeşeren çayırardan dolayı büyükbaş hayvancılık gelişmiştir. ➤ Şanlıurfa ve Gaziantep platoları yükseltisi az olan düzlük alanlara sahiptir. ➤ Bu bölgelerde yol yapım masrafları dağlık bölgelere göre daha az olduğundan ulaşım kolaylaşmıştır. ➤ Buna bağlı olarak sanayi, ticaret, hizmet gibi ekonomik faaliyetler de yükündür.
Su Kaynaklarımız	➤ Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemiz; göller, akarsular gibi su kaynaklarına da sahiptir. ➤ Ülkemizin en büyük gölü Van Gölü'dür. ➤ Kuş Gölü, Abant, Yedigöller, Tuz Gölü gibi göllerimizden turistik amaçlarla da yararlanılmaktadır. ➤ Su kaynaklarında enerji üretimi, ulaşım, spor, sulama gibi faaliyetler yapılır. ➤ Özellikle limanı olan yerlerde ulaşım ağı gelişeceği için sanayi, ticaret, turizm, hizmet gibi sektörler de gelişir.

Ülkemizin Beşeri Çevre Özellikleri

Nüfus

Sınırları kesin olarak belirlenmiş bir alanda, belli bir zaman diliminde yaşayan insanların toplam sayısına **nüfus** denir.

- Türkiye'nin nüfus haritasını incelediğimizde ülke genelinde nüfusun eşit bir şekilde dağılmadığını görürüz.
- Anadolu'nun iç kesimlerinde nüfus genellikle daha az yoğunlaşırken kıyı bölgelerinde nüfusun daha fazla olduğu dikkat çeker.
- **Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçlarına göre,** Türkiye'de ikamet eden nüfus, 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla bir önceki yıla göre 292 bin 567 kişi artarak 85 milyon 664 bin 944 kişi oldu.
- Erkek nüfus 42 milyon 853 bin 110 kişi olurken, kadın nüfus 42 milyon 811 bin 834 kişi oldu.
- Diğer bir ifadeyle toplam nüfusun %50,02'sini erkekler, %49,98'ini ise kadınlar oluşturdu. İstanbul'un nüfusu, bir önceki yıla göre 45 bin 678 kişi artarak 15 milyon 701 bin 602 kişi oldu.

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER -2. ÖĞRENME ALANI-EVİMİZ DÜNYA

- Bu verilere göre Türkiye’de nüfusu en kalabalık ilk beş il sırayla **İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa** ve **Antalya**’dır.
- Bu verilere göre Türkiye’de nüfusu en az olan son beş il sırayla **Bayburt, Tunceli, Ardahan, Gümüşhane** ve **Kilis** oldu.

✚ **Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)**, ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda, veri ve bilgilerin derlenmesini, gerekli istatistiklerin üretilmesini, yayımlanmasını ve dağıtımını yapan devlet kurumudur.

Nüfus Yoğunluğu:

- Kilometrekareye düşen kişi sayısına **nüfus yoğunluğu** denir.
- Nüfus yoğunluğu Türkiye genelinde 111 kişi olurken **İstanbul**, kilometrekareye düşen 3 bin 13 kişi ile nüfus yoğunluğu en yüksek olan ilimiz oldu. **İstanbul’u Kocaeli** ve **İzmir** takip etmektedir.
 - Diğer yandan nüfus yoğunluğu en az olan il ise kilometrekareye düşen 12 kişi ile **Tunceli** oldu. Tunceli’yi, **Ardahan** ve **Erzincan** izledi.

Göç:

✚ Ekonomik, toplumsal, siyasal, dinî, kültürel gibi nedenlerle bireylerin veya toplulukların bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine taşınmasına **göç** denir.

Göç nedenleri:	Göç sonuçları:
➤ Ekonomik ➤ Sosyal ➤ Siyasi ➤ Doğa olayları ➤ Eğitim, sağlık, iş imkânları	➤ Kentlerde nüfus artışı ➤ Kırsalda nüfus azalması ➤ Kentlerde konut sorunu ➤ Kentlerde işsizlik ➤ Kentlerde trafik, alt yapı vb sorunlar

- **Ülkemizde 2023** yılında iller arası göç eden 3 milyon 450 bin 953 kişiden 601 bin 481’i hanedeki fertlerden birine bağımlı göç etti.
- Diğer göç etme nedenleri incelendiğinde, 518 bin 16 kişinin daha iyi konut ve yaşam koşulları, 512 bin 11 kişinin ise eğitim nedeniyle göç ettiği görüldü.
- Bu göçlerin bir kısmı ülke içinde (**İç Göç**), bir kısmı ise ülkeler arasında gerçekleşmektedir. (**Dış Göç**)

DOĞAL VE BEŞERÎ ÇEVRE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Bu Verilere Göre Ülkemizde:

En Fazla Göç Alan İller	En Az Göç Alan İller	En Fazla Veren Göç İller	En Az Göç Veren İller
➤ İstanbul ➤ Ankara ➤ İzmir	➤ Ardahan ➤ Bayburt ➤ Tunceli	➤ İstanbul ➤ Ankara ➤ Hatay	➤ Ardahan ➤ Kilis ➤ Tunceli

Yerleşme

- Geçmişten günümüze kadar yerleşme yerinin seçiminde, yerleşmelerin gelişiminde **doğal** ve **beşerî** faktörler etkili olmuştur.
- Ülkemizin her yerinde doğal çevre koşulları aynı değildir.
- Dağlık ve engebeli alanlarda yapılan ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği sınırlıdır.
- Yerleşim yerleri, evlerin dağılımına ve genel görünümüne göre **toplu** ya da **dağınık** olarak adlandırılır.

Toplu Yerleşme

- ✓ Su kaynaklarının sınırlı ve yetersiz, engebeli alanların az olduğu kurak ve yarı kurak iklim bölgelerindeki kırsal alanlarda evler genelde birbirlerine yakındır.
- ✓ Bu tür yerleşmelere **toplu yerleşme** denir.
- ✓ Türkiye’nin **iç, güney** ve **doğu** kesimlerindeki kırsal alanlarda yaygın olarak görülür.

Dağınık Yerleşme

- ✓ Su kaynaklarının ve yağışın fazla, yer şekillerinin engebeli, tarım arazisinin az ve parçalı olduğu bölgelerde evler birbirinden uzak kurulur.
- ✓ Bu tür yerleşmelere **dağınık yerleşme** denir.
- ✓ Bu yerleşmelerde evler genelde birbirinden uzaktır. Dağınık yerleşmeler Türkiye’de daha çok **Karadeniz kıyı kuşağında, dağ yamaçlarındaki** kırsal kesimlerde görülür.

Ülkemizin Türk Dünyasıyla Kültürel İş Birlikleri Türk Dünyası Nedir?

- Türk Dünyası, dil, tarih ve kültürel bağlarla birbirine bağlı olan, geniş bir coğrafyaya yayılmış Türk devletleri ve topluluklarından oluşur. Bu coğrafya, Orta Asya'dan Balkanlar'a kadar uzanır.

✚ **Türk Dünyasını Oluşturan Bağlar:** Ortak dil (Türkçe), ortak tarih, gelenekler, inançlar ve kültürel miras.

✚ **Önemli Türk Boyları/Devletleri:** Hunlar, Göktürkler, Uygurlar, Selçuklular ve Osmanlılar gibi kökleri eskiye dayanan birçok Türk devleti, bu mirasın şekillenmesinde rol oynamıştır.

✚ **Bağımsız Türk Devletleri:** Günümüzde bağımsız olan ve Türk Dünyası'nın çekirdeğini oluşturan başlıca devletler şunlardır:

➤ Türkiye	➤ Kırgızistan
➤ Azerbaycan	➤ Özbekistan
➤ Kazakistan	➤ Türkmenistan

✚ **Coğrafi Potansiyel:** Türk Dünyası, geniş bir alana yayılmış olması sayesinde petrol, doğalgaz, taşkömürü gibi zengin enerji kaynaklarına ve değerli hammadde potansiyeline sahiptir.

✚ Bu, hem kültürel hem de ekonomik iş birliğini stratejik açıdan önemli kılmaktadır.

İş Birliğinin Önemi ve Sağladığı Katkıları Devletler Arası İş Birliği

- Ortak amaç ve hedeflere sahip devletlerin iş birliği yapması, küresel sorunlara çözüm bulmayı, ekonomik ve kültürel kalkınmayı hızlandırmayı sağlar.

Faydaları:

- Barışın korunması,
➤ kültürel zenginliğin tanıtılması,
➤ ortak ekonomik kalkınma,
➤ doğal afetler gibi zorluklarla mücadelede dayanışma.

Tarihi İpek Yolu ve Modern İş Birliği-Kültürel İş Birliğinin Alanları

Tarihi İpek Yolu: Asya'dan Avrupa'ya uzanan bu yol, ticaretin yanı sıra kültür, din ve medeniyetlerin de taşınmasında rol oynamıştır.

Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu (BTK): 2017 yılında Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan iş birliğiyle açılmıştır.

Amacı: Tarihi İpek Yolu'nu canlandırarak Çin'den Avrupa'ya kesintisiz demiryolu taşımacılığı sağlamak ("Demir İpek Yolu").

Ülkemize Katkıları:

- Stratejik konumumuzu güçlendirir,
➤ uluslararası ticaret ve lojistikten payımızı artırır,
➤ bölgedeki Türk devletleri ile ekonomik entegrasyonu hızlandırır

Türk Dünyası'ndaki Önemli İş Birliği Kurumları

Türkiye, Türk Dünyası ile olan kültürel ve siyasi bağlarını çeşitli uluslararası kuruluşlar aracılığıyla geliştirmektedir.

Kuruluş Adı	Kapsam/Amacı	Faaliyet Alanları
Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)	Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyi adıyla kurulmuştur. Üye ülkeler arasında iş birliği ve dayanışmayı artırmayı hedefler.	Siyasi, ekonomik, kültürel, ulaştırma, turizm. (Örn: Celal-Abad 2024 Türk Dünyası Turizm Başkenti ilan edilmesi)
Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)	Türkiye'nin dış politika hedefleri doğrultusunda, Türk devletleri başta olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerle iş birliği projeleri yürütür.	Eğitim, sağlık, kültür, tarım, altyapı ve spor alanlarında projeler (Örn: Tacikistan'da spor altyapısı desteği).
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)	Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ile soydaş ve akraba topluluklarla iş birliğini geliştirmeyi hedefler.	Eğitim (Türkiye Bursları), sosyal ve kültürel hakların korunması.
Yunus Emre Enstitüsü (YEE)	Türkiye'yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak amacıyla kurulmuştur.	Yurt dışı merkezlerde Türkçe öğretimi, kültürel ve sanatsal faaliyetler (Örn: Yahya Kemal Beyatlı Sergisi).

- **İş birliği, sadece siyaset ve ekonomiyle sınırlı kalmayıp, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda da etkin bir şekilde yürütülmektedir.**

Eğitim: Türkiye Bursları ile Türk Dünyası'ndan gelen öğrencilerin ülkemizde öğrenim görmesi, akademik hareketliliğin sağlanması.

Spor: TİKA'nın desteklediği spor altyapı projeleri, ortak spor etkinliklerinin düzenlenmesi (Örn: Tacikistan'a spor desteği).

Sanat: Türk Sanatçıların (Barış Manço, Oktay Sinanoğlu) ve Sporcuların (Naim Süleymanoğlu) kültürel tanıtımdaki rolü. TÜRSOY (Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı) himayesinde "TÜRSOY Ressamlar Buluşması" gibi ortak sanatsal etkinliklerin yapılması.

Turizm: TDT çatısı altında turizm bakanlarının bir araya gelmesi ve Celal-Abad'ın "Türk Dünyası Turizm Başkenti" seçilmesi gibi projelerle ortak turizm ağlarının geliştirilmesi.

Ülkemizin Türk Dünyasıyla Kültürel İş Birlikleri Türk Dünyası ve "Kültür ve Gönül Coğrafyası"

Türk Dünyası'ndaki Önemli İş Birliği Kurumları

- ❖ Türkiye, Türk Dünyası ile bağlarını güçlendirmek için birçok uluslararası kuruluşla iş birliği yapmaktadır:

Farklı Alanlarda Yürütülen Somut İş Birliği Örnekleri

1. Kültürel ve Sanatsal İş Birlikleri

Ortak Alfabe Komisyonu: Türk Devletleri Teşkilatı öncülüğünde kurulan komisyon, 34 harften oluşan Ortak Türk Alfabesi önerisi üzerinde uzlaşmıştır. Bu çalışma, Türk Dünyası'ndaki iletişimi ve kültürel entegrasyonu güçlendirmeyi amaçlar.

Kültürel Mirasın Korunması: Antalya'nın Ormana köyünün "En İyi Turizm Köyü" seçilmesi, kültürel ve tarihi dokuyu koruma çabalarına örnektir. Bu çalışmalar, sürdürülebilir kalkınma anlayışına dikkat çekmiştir.

Film Festivali: Türk Dünyası Belgesel Film Festivali, TÜRKSAV, TİKA, TÜRKSÜY ve Belediyeler Birliği gibi birçok kuruluşun desteğiyle düzenlenmektedir. Bu festivale, Türkiye ve diğer Türk devletlerinin de dahil olduğu 300'den fazla belgesel başvurmuştur.

Sanat ve Turizm: TÜRSOY tarafından düzenlenen "TÜRSOY Ressamlar Buluşması" gibi etkinlikler, sanat ve kültür alanında uluslararası ilişkilerimize katkı sağlar.

2. Sağlık ve İnsani Yardımlar

Uluslararası Sağlık Desteği: Türk Sağlıkçılar, TADD (Türk ve Afrika Derneği) ve TİKA iş birliğiyle Afrika'da (Örn: Burundi) sağlık taramaları, tedavi ve eğitim hizmetleri sunmaktadır.

Filistin'e Yardım: Türkiye, Filistin'e tarih boyunca insani ve kalkınma yardımı sağlamıştır. Türkiye-Filistin Dostluk Hastanesi'nin yapılması, tarım, eğitim ve teknik destek alanlarında yardımların sürmesi bu iş birliğine örnektir.

3. Ulaşım ve Ekonomi

Demir İpek Yolu: Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan iş birliğiyle açılan Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu hattı, tarihi İpek Yolu'nu canlandırarak Çin'den Avrupa'ya kesintisiz taşımacılığı hedeflemektedir.

Ülkemizi Temsil Eden Değerler

- ❖ Türk Dünyası ile iş birliği, ülkemizin değerlerini temsil eden kişi ve kurumlar aracılığıyla da pekişmektedir.

Eğitim/Bilim: Oktay Sinanoğlu, "Dünyanın en genç profesörü" unvanıyla Türkçenin ve milli kültürün korunmasındaki önemini vurgulamıştır.

Sanat/Kültür: Barış Manço, eserleriyle Anadolu'nun geleneksel değerlerini uluslararası alanda temsil etmiştir.

Spor: Cep Herkülü Naim Süleymanoğlu, Bulgaristan'da yaşayan Türklerin sesi olmuş ve spor kariyeriyle uluslararası alanda büyük başarılar elde ederek ülkemizi temsil etmiştir.